

Nú hava vit tølini:

Fimm ferðir størri vandi hjá fiskimonnum

Tað er fimm ferðir vanda-meiri at vera fiskimaður enn at hava annað arbeiði á sjógvi ella í landi.

Hetta visir ein kanning av yrkisvanlukkum í Føroyum 1975-79, sum Pál Weihe, Hogni D. Joensen og Petur Zachariassen hava gjørt.

Kanningarúrslitini vórðu almannakunngjörd á stevnuni Heilsa og samfelag í Norðurlanda-húsinum í gjár.

Kanningin umfarar vanlukkur, sum eru fráboðaðar Vanlukkutryggingini, og, sum hava havt við sær, at tann skaddi hevur verið sjúkraskrivaður fleiri enn 14 dagar. Tað vil siga tær álvarslegu vanlukkurnar. Og tær vóru 1120 árin 1975-79. Harav vóru 296 fiskimenn.

At tað skal vera fimm ferðir vandameiri at vera fiskimaður enn okkurt annað er komið fram á henda hátt:

Miðskeiðis í kanningarskeiðinum, ella 22. sept. 1977, var fólkataljing í Føroyum. Henda dag vóru 953 fiskimenn og 14.639 í øðrum arbeiði. Millum fiskimenn vóru 296 yrkisvanlukkur fráboðaðar. Millum onnur 824.

Tað vil siga tølini frá 1977 verða brúkt sum miðaltøl fyri fólk í arbeiði 1974-79.

Áhugavert er, at fjórða hvør vanlukka millum fiskimenn hendir, meðan skip liggja við bryggju. Annars er kleimig vanligast orsøkin til skaðar á sjónum. 70% av vanlukkunum henda á dekkinum, 5% í lastini og bert 3% í maskinrúminum fyri at nevna onkur dømi.

Óvantað lágt er talið fyri vanlukkur, sum henda, meðan menn eru á veg í land ella umborð: bert 6%.

Triðji hvør skaði hjá fiskimonnum er hand-skaði.

Kvinnur yvir 40

Menn koma oftari enn kvinnur til skaða í arbeiðinum. Fýra ferðir oftari á landi, visir kanningin. Hon visir, at vanlukkurnar oftast raka kvinnur yvir 40 ár. Pál Weihe, sum legði fram kanningarúrslitini, heldur, at hetta eru kvinnur, sum fyrstu ferð koma út at arbeiða, tá børnini eru vaksni. Hann nevndi vaskikonur og flakakvinnur.

Tað er serliga eldri fólk, yrkisvanlukkur raka, fólk yvir 60. Her tekur Pál Weihe to tað fyrivarni, at eldri fólk eru longur sjúkraskrivað enn tey ungu, sum ikki í so stóran mun koma upp um 14 daga markið, sum var sett fyri kanningini.

Á landi henda flestar yrkisvanlukkur, tí fólk falla, snava ella gliða. Vanligasti skaðin er beinbrot. Flestar vanlukkur í landi henda um heystið. Millum annað kanska tí hetta er tíðin hjá nógvum fjallmonnum við litlari venjing.

Ikki óvantað kanska henda flestar vanlukkur mánadag.

Avleiðingarnar

Umleið helvtin av teimum, sum fáa skaða á arbeiðsplássinum, eru sjúkraskrivað yvir tveir mánaðir.

Varandi mein eru ikki vanlig. 80% av teimum, sum fáa skaða í landi, verða mett at vera undir 5% avlamin.

Talið fyri fiskimenn er 75%.

hd

Á landi henda flestar vanlukkur í sambandi við bygging, vegagerð og tilíkt.

Men luffalsiga eru lossararnir í størsta vanda. 21% av teimum vanlukkuraktu eru yvir 60 ár.

Framhald av síðu 11

sum er roknað virkistið, fáa eina interna rentu uppá 6-8% p.a.

Tekniska virkistiðin av tí størsta partinum av einum vatnorkuverki liggur tó væl hægri enn tey nevndu 40 árin.

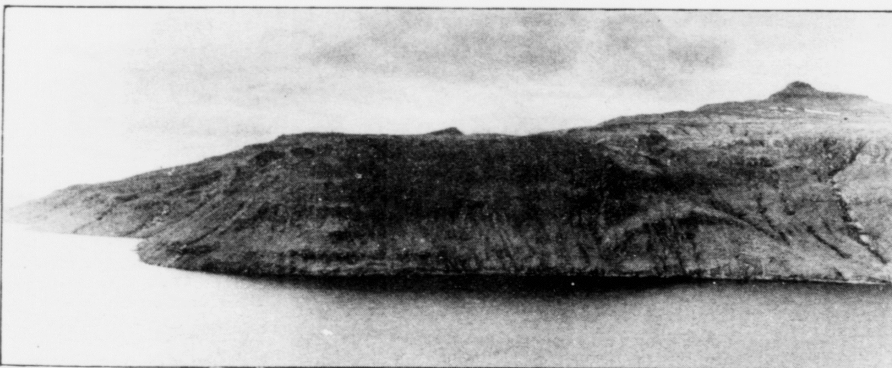
Netto kWh-prisurin av verk, fyri tey ymisku projektini verður, tá avskrivningartíðin verður sett til 40 ár og roknað verður við 5% á realrentu, sum vist niðanfyri.

Men hvat sigur so formaðurin í Orkuraðnum, Jóannes Hansen um hesar

spurningar. Sosialurin hevur tosað við hann.

Hann visir á, at Orkuraððið helst fer at koma við einum tilmæli til landsstýrið út frá tí seinasta tilfarinum. Hann vil ikki upplýsa, hvat hetta tilmælið fer at innihalda.

Hann sigur annars, at eingin politikari hevur

Veðranes.

Dýrari

Tað mest áhugaverda í nýggjastu kanningini er helst, at Orkuraðið, Berdal og Elsam meta, at ætlaða úthyggingin, sum H&S siga fer at kosta 300 mill. kr. fer at kosta 450 mill. kr., t.v.s. at her er ein munur uppá 150 mill. kr. Og tað má sigast at vera nógv, tá talan er um slíkar upphæddir.

Vit spurdu Jóannes Hansen, hvussu tað ber til at bæði SEV og H&S hava verið uppi í arbeiðnum, sum nú er gjørt, um teir ikki hava havt møguleika at ávirka frágreiðingina.

Til tað sigur hann, hvørki SEV ella H&S hava havt ein finger við í spælinum alla hava havt møguleika at ávirka endaligu tølina. — Vit hava tosað við umboð fyri SEV, H&S og við Páll Michelsen fyri at fáa fleiri upplýsingar fram. Annað er ikki hent í tí málinum sigur Jóannes Hansen.

Motor á Sandi

Hann heldur annars, at ein motorur eigur at setast upp á Sundi í 1985.

— Uttan mun til um vit byggja út vatnorku ella annað, so er neyðugt við einum motori aftrat á Sundi.

Og víðari sigur hann. — Orkuraðið metir eisini, at vit longu nú eiga at projekttera eitt kolaorkuverk, tí tað ganga fimm ár, áðrenn tað er klárt at byrja. Vit halda, at eitt slíkt verk eigur at koyra við innfluttum kóli, tó eisini eitt sindur av føroyskum kóli, soleiðis at náminni verða hildin gangandi og kunnur brúkast í størri mun í eini kreppustøðu.

Men nú biðar Orkuraðið so eftir, hvat úrspæl SEV hevur. — Tá teir eru komnir við tí, vilja vit koma við okkara útspæli endar Jóannes Hansen.

jan